общата история : Древнята история в 2 ч. – Русе, 1882. – Ч. 1 : Историята на древните източни народи. – 65 с.; Ч. 2 : Историята на Гърция и Македония. Историята на римляните. – 204 с.; История на българската черкова. – Пловдивъ, 1887. – 122 с.; Конспект по географията : пособие при испититѣ за ученицитѣ отъ гимназиитѣ, правителственнитѣ петокласни училища и общинскитѣ главни училища. – София, 1887. – 39 с.; Славянска читанка : За III отд. на първоначалните училища : Със слав. азбука и обяснение на ударенията и титлите. – Пловдив, 1892. – 46 с.; Свещена история на Вехтий завет. – Търново, 1892. – 128 с.; Свещена история на Новия завет : За втори классъ на мъжките и дѣвическитѣ училища. – Търново, 1892. – 158 с.; Всеобща история (стара) : За първий классъ на гимназиитѣ, петокласнитѣ и триклаcснитѣ училища и за горний курсъ, първа година, на основнитѣ училища. – Пловдив, 1893. – 107 с.; Всеобща история (новата) [Каролев, Райчо Михов] : За втори классъ на гимназиитѣ, петокласнитѣ и триклаcснитѣ училища и за горний курсъ, година втора, на основнитѣ училища. – Търново, 1894. – 93 с.; Всеобща история (срѣдня и нова) : За втори классъ на гимназиитѣ, петокласнитѣ и триклаcснитѣ училища и за горний курсъ, година втора, на основнитѣ училища. – Търново, 1895. – 174 с.; Уроци по закон Божи : За осн. у-ща. I курс, г. II (II отд.). – Търново, 1893. – 46 с.; Уроци по закон Божи : Горен курс, г. I (V отд.). – Пловдив, 1894. – 142 с., ил.; История на християнската православна черкова. – София, 1894. – VI, 173 с.; Кратко богослужение на православната черкова : За учение във II г. - горний курс (VI отд.). – Пловдив, 1894. – 59 с.; Учебник по всеобщата история : Стара история. – София, 1895. – 278 с.; Учебник по всеобща история : Средня история : За V кл. на средните училища. – София, 1896. – 272 с.; Всеобща история (стара) : Учебникъ за първи класъ на мъжкитѣ и за втори класъ на дѣвическитѣ училища. – София, 1901. – 95 с.; Историята на Габровското училище. – София, 1926. – 300 с.

Пер.: *Янчин И. В.* Кратък учебник по географията : За учениците в гимназиите и трикл. училища / прев. от рус. – Русе, 1884. – Курс 1. – 64 с.; Курс 2. – 94 с.; Курс 3. – 128 с.; *Чемена М.* Събрание на най-употребителните молитви : С обясн. на отд. думи и изражения и с изясн. изложение на целия състав на сяка молитва / прев. от рус. – Пловдив, 1879. – 56 с.; *Сысоева Е. А.* Актея : Повест от стария рим. и градски живот / прев. от рус.– София, 1896. – 116, V с.; *Йегер О.* Всеобща история. – София, 1896. – Ч. 1 : Стара история. – VIII, 616 с.; Ч. 2 : История на средните векове. От Одоакра до Карла Велики. – 288 с.; *Рахманов В. В.* Общедостъпен лечебник : Описание устройството на човешкото тяло, Външни болести, Вътрешни болести, Детски болести, Наглеждание болни, Приготвение лекарства / прев. от рус. – София, 1899. – XIV, 321 с.; *Олесницки М.* Нравствено богословие или Християнско учение за нравствеността : Състав. според програмата на духовните семинарии / прев. от рус. – София, 1902. – VIII, 258 с.; *Михаил [(Лузин)], еп.* Изтълкувано евангелие / прев. от рус. Ст. Станимиров, Р. М. Каролев. – Кн. 1 : Евангелие от Матея на славянски език. – София, 1903. – 4, IV, 601, III с.; Кн. 2: Евангелие от Марка и Лука на славянски език. – София, 1905. – Ч. 1 : Евангелие от Марка на славянски език. – 8, 185 с.; Ч. 2 : Евангелие от Лука на славянски език. – С. 187–550, II; Кн. 3 : Евангелие от Йоана на славянски и български език. – София, 1908. – 615 с.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 175. – № 1535; Ф. 304. – Дис. 481.

Опубл. дж.: Протоколы заседания Совета Киевской духовной академии за май 1871 г. // ТКДА. – 1871. – № 9. – С. 42, 54; Габрово след Освобождението. Спомени от Константин Вапцов. – София, 2012. – С. 167.

Літ.: *Цончев П.* Из общественото и културно минало на Габрово. – София, 1934. – С. 689–694; Енциклопедия България. – Т. 3. – София, 1982. – С. 359; *Цонева Д., Цонев М.* Имало едно време в Габрово. – София, 2008. – С. 208; Априловски свод / автор-съставител Петрана Колева. – София, 2009. – С. 266–268; *Путро О. І., Путро А. О.* Студенти-іноземці Київської духовної академії та семінарії (XIX – поч. XX ст.). – К., 2011. – С. 57, 144–145.

В. В. Бурега

КАРПОВ Василь Миколайович [*рос.* Карпов Василий Николаевич] (02[13].04.1798–03[15].12.1867), випускник і викладач КДА – філософ, психолог, перекладач, поет, письменник.

Нар. у с. Хренове (*рос.* Хреновое) Бобровського пов. Воронезької губ. (нині – Бобровського р-ну Воронезької обл. РФ) у сім'ї священика. Під час навчання у Воронезькій ДС (1814–21) під впливом професора-шеллінгіанця І. Я. Зацепіна, колишнього студента харків. професора Й. Б. Шада, захопився філософією. Перебуваючи у старших класах семінарії, обіймав посаду лектора грец. мови (з 16.12.1819), а також викладав у Воронезькому повітовому ДУ (10.11.1820–30.07.1821).

У 1821–25 навчався у КДА. Був рекомендований академ. Конференцією до присудження ступ. магістра (ухвала від 07.09.1825), однак у зв'язку із рішенням Комісії духовних уч-щ не надавати випускникам 1825 р. магістерських дипломів одразу після завершення академ. курсу закінчив КДА зі ступ. канд. богослов'я, здобувши право на отримання магістерського ступ. після двох років бездоганної служби в духовних навч. закла-

дах (ухвала Комісії духовних уч-щ від 11.12.1825).

30.12.1825 розпочав пед. діяльність на посаді вчителя давньогрец. та нім. мов у КДС, де виконував також функції бібліотекаря (з 09.01.1826) та помічника інспектора (з 20.06.1827). Згідно з рішенням Св. Синоду від 07.12.1827, ухваленим за клопотанням Конференції КДА від 22.10.1827, отримав диплом магістра богослов'я і словесних наук.

26.10.1829 переведений до КДА на посаду бакалавра франц. мови. З березня 1831 виконував обов'язки бакалавра філос. наук; у січні 1832 затверджений на цій посаді.

19.10.1833 призначений бакалавром філос. наук СПбДА. З 24.05.1835 виконував обов'язки екстраорд. професора філос. наук. З 07.10.1835 – орд. професор філософії. У 1830-х викладав у СПбДА «с воодушевлением, даже с энтузиазмом» авторський курс філософії природи, «сообщал много интересных сведений и, главное, расшевеливал любознательность слушателей, заставлял их размышлять». З 23.12.1843 посідав каф-ру історії філософії. З 1855 читав логіку (зміст свого курсу виклав у праці «Систематическое изложение логики», 1856); з 1859 – логіку та післякантівську нім. філософію; з 1865 – логіку та психологію. Тимчасово заміщаючи вакантні викладацькі посади, поряд із філос. предметами періодично забезпечував, за дорученням керівництва СПбДА, викладання ін. курсів, зокрема читав грец. мову (1847) та фіз.-мат. дисципліни (травень – червень 1849, 1853). Паралельно із пед. діяльністю протягом 20 років (1834–54) обіймав посаду бібліотекаря СПбДА, зробивши вагомий внесок у розбудову академ. б-ки. Входив до складу Духовно-цензурного ком-ту при СПбДА (10.05.1855–23.12.1857) та внутр. академ. Правління (з 1861). За дорученням керівництва СПбДА інспектував Полоцьку (1861), Пермську (1862), С.-Петерб. (1863) семінарії та Олександро-Невське ДУ (1863).

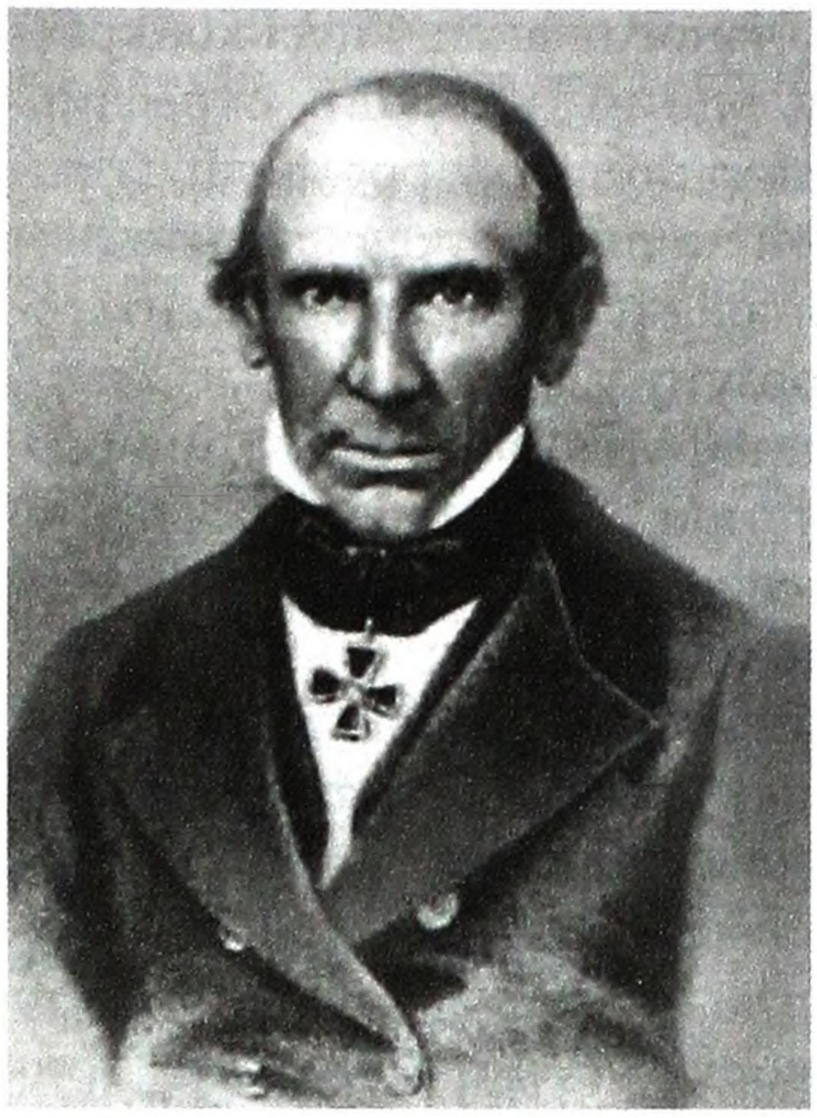

Василь Карпов

Протягом багаторічної служби отримував численні відзнаки і заохочення Св. Синоду. Був нагороджений орденами Св. Анни 3-го (06.04.1851) та 2-го (26.06.1853) ступ., Св. Володимира 3-го (19.05.1862) ступ.

Мав велику родину (ще у Києві залишившись удівцем із малолітнім сином, у С.-Петербурзі одружився знову; у другому шлюбі виховував сина і шістьох доньок).

Помер у С.-Петербурзі на 70-му році життя. Похований на Микольському кладовищі Свято-Троїцької Олександро-Невської лаври.

На думку дослідників, К. належить до найвидатніших представників духовно-академ. філософії в Росії XIX ст. Залишив значну наук. спадщину, що містить праці з історії філософії, логіки, психології, моральної філософії (виходили друком у часописах «Журнал Министерства народного просвещения», «Христианское чтение», «Странник», «Радуга» та ін., а також окремими виданнями). Написав понад 40 філос. і богослов. статей до першої рос. універсальної енциклопедії – «Энциклопедического лексикона», що видавався А. Плюшаром у 1835–41 у С.-Петербурзі. У монографії «Введение в философию» (1840) здійснив спробу розбудови філос. системи «синтетизму», що стверджує єдність та неподільність духо-

вного і матеріального начал у дусі конкретного ідеалізму, одним із перших окресливши чіткий вектор розвитку рос. реліг. (правосл.) філософії на шляху подолання однобічності раціоналізму та емпіризму, антагонізму віри та розуму.

У становленні філос. поглядів К., що розвивались у річищі християн. платонізму, особливу роль відіграло безпосереднє звернення до платонівської спадщини, її осмислення з позицій правосл. віровчення. К. належить перший у Росії досвід наук. перекладу майже повного корпусу діалогів Платона (за винятком «Законів»). Зроблені К. з оригінальних текстів, коментовані переклади Платонових творів, робота над якими тривала бл. 30 років (у систематизованому вигляді їх зібрання виходило двічі: у 2 т. у 1841–42 та в 6 т. у 1863–79, причому 2 останні томи опубліковано після смерті К.), досі не втратили свого фахового і загальнокультурного значення та були неодноразово перевидані протягом 2000-х. Знавець давньогрец. мови, К. брав активну участь у підготовці до друку праць візант. істориків, що здійснювався фахівцями СПбДА у 1858–63: за ред. К. вийшли друком переклади творів Никифора Врієнія Молодшого (1062–1137), Йоана Кінама (бл. 1143 – після 1176), Анни Комніни (1083–1153) та Георгія Пахімера (1242 – бл. 1310). За його ж редакцією наприкінці 1840-х було здійснено переклад праці видатного рим. історика Євсевія Кесарійського (бл. 230–340) «Церковная история». У 1848–55 був редактором 2-го відділу ж-лу «Христианское чтение», де друкувалися переклади творів давніх церк. істориків. Переклав з нім. мови «Историю философии древних времен» професора Берлінського ун-ту Генріха Ріттера (1791–1869); з англ. мови – трактат «О самосознании» британського священика і богослова Джона Мейсона (1706–1763).

Свої релігійно-філос. ідеї К. втілював не лише у наук., а й у художньо-літ. працях (духовні поезії, прозові діалоги), які друкував у 1860-х за псевдонімом «Хреновский» у ж-лі «Странник» та додатку до нього «Чтение для детей». У морально-повчальних віршах («Ясли», 1865; «На земли мир», 1866; «Глумление над крестоносцем», 1866; «Нигилист», 1866 та ін.) наголошував на глибинному зв'язку філософії та релігії, обстоював духовні цінності на противагу матеріалізму та нігілізму, застерігаючи проти захоплення ними, яке призводить до морального здичавіння людини і суспільства, торкався актуальної сусп. проблематики. У літературно-філос. діалогах («О бессмертии души против натурализма», 1861; «Таинственная лампада», «Лампадный елей», «Писец, живописец и художник», «Заключение о существе души», 1864) за допомогою худ. засобів намагався розтлумачити християн. вчення про безсмертя душі, розглядав проблеми духовного єства людини, форм її духовної діяльності тощо.

Осн. тв.: Введение в философию. – СПб., 1840. – VIII, 136 с.; История философии. Курс лекций, читанных в Санкт-Петербургской духовной академии в 1847–1848 учебном году. – СПб., 1848. – 460 с.; Систематическое изложение логики. – СПб., 1856. – XIV, 314 с.; Взгляд на движение философии в мире христианском и на причины различных ее направлений. – СПб., 1856. – 32 с.; О самопознании // Странник. – 1860. – Кн. 1. – С. 17–34; Философский рационализм новейшего времени. – СПб., 1860. – [2], 166 с.; О бессмертии души против натурализма // Странник. – 1861. – № 5. – С. 233–260; Душа и действующие в природе силы // ХЧ. – 1866. – Ч. 1. – С. 219–250; Систематическая форма философского рационализма, или Наукоучение Фихте. – СПб., 1866. – 127 с.; О нравственных началах // ХЧ. – 1867. – Ч. 2. – С. 347–373; Вступительная лекция в психологию // Там само. – 1868. – № 2. – С. 189–229; Мысли из уроков философии нравственного мира // Странник. – 1868. – № 3. – С. 103–106; Избранное. – СПб., 2004. – 282 с.

Пер.: История философии древних времен. Соч. Генриха Риттера, экстраорд. проф. Берлинского ун-та. Ч. 1. / пер. с нем. и предисл. В. Н. Карпова. – СПб., 1839. – XXIV, 584 с.; Соч. Платона, переведенные с греческого и объясненные проф. Карповым : в 2 т. – Т. 1 : Жизнь и сочинения Платона. Протагор. Эвтидем. Лахес. – СПб., 1841. – XXXV, [3], 412 с.; Т. 2 : Хармид. Эвтифрон. Менон. Апология Сократа. Критон. – СПб., 1842. – [2], 385 с.; 2-е изд., испр. и доп. : в 6 т. – СПб.; М., 1863–1879. – Т. 1 : Протагор. Эвтидем. Лахес. Платон. Хармид. Иппиас. Эвтифрон. Апология Сократа. – СПб., 1863. – XXX, [2], 448, [1] с.; Т. 2 : Кри-

тон. Федон. Менон. Горгиас. Алкивиад первый. Алкивиад второй. – СПб., 1863. – [2], 486 с.; Т. 3 : Политика, или Государство. – СПб., 1863. – [4], 532 с.; Т. 4 : Федр. Пир. Лизис. Иппиас больший. Ион. Феаг. Соперники. Иппарх. Клито. – СПб., 1863. – [4], 470 с. ; Т. 5 : Филеб. Кратил. Теэтет. Софист. – М., 1879. – [6], 574 с.; Т. 6 : Политик. Парменид. Тимей. Критиас. Эриксиас. – [4], 578, II с.; Соч. Евсевия Памфила, переведенные с греческого при Санкт-Петербургской духовной академии : в 2 т. – Т. 1 : [Церковная история Евсевия Памфила / пер. под ред. В. Н. Карпова]. – СПб., 1848. – [4], VI, 596 с.; Исторические записки Никифора Вриенния (976–1087) / пер. под ред. проф. В. Н. Карпова // Византийские историки, переведенные с греческого при С.-Петербургской духовной академии. – Т. 1. – СПб., 1858. – 187 с.; Краткое обозрение царствования Иоанна и Мануила Комнинов (1118–1180). Труд Иоанна Киннама / пер. под ред. проф. В. Н. Карпова // Там само. – Т. 2. – СПб., 1859. – 398 с.; Сокращенное сказание о делах Алексея Комнина (1081–1118). Труд Анны Комнины. Ч. 1 / пер. под ред. проф. В. Н. Карпова // Там само. – Т. 3. – СПб., 1859. – [4], VI, VIII, 435 с.; Георгия Пахимера история о Михаиле и Андронике Палеологах. Тринадцать книг. Т. 1. Царствование Михаила Палеолога. 1255–1282 / пер. под ред. проф. В. Н. Карпова // Там само. – Т. 8. – СПб., 1862. – XXII, 526 с.; О самопознании. Трактат Джона Ме[й]сона / пер. с англ. с эпилогом проф. Карпова : в 3 ч. – М., 1865. – [4], 236 с.; 2-е изд. – М., 1872. – [4], XXII, 240, IV с.; *Платон*. Диалоги / пер. с древнегреч. В. Н. Карпова. – СПб., 2000. – 445, [2] с.; Те саме. – СПб., 2007. – 445, [2] с.; Те саме. – СПб., 2008. – 445, [2] с.; Те саме. – СПб., 2009. – 445, [2] с.; Те саме. – СПб., 2011. – 445, [2] с.; Те саме. – М., 2012. – 345, [2] с.; *Платон*. Государство / пер. с древнегреч. яз., введение и комментарии В. Н. Карпова. – М., 2012. – 531, [1] с.

Арх.: ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 516, 518, 617, 687, 789, 880, 888, 956; Ф. 712. – Оп. 2. – Спр. 90.

Опубл. дж.: Василий Николаевич Карпов (некролог) // ХЧ. – 1868. – № 2. – С. 230–247; *Аскоченский В. И.* Карпов Василий Николаевич. Некролог // ДБ. – 1867. – Вып. 52. – С. 1272–1278; *Він же.* Речь при выносе тела профессора В. Н. Карпова из здания академии на Невское кладбище // ХЧ. – 1868. – № 2. – С. 279–281; *Перетерский В.* Прощальная речь незабвенному наставнику В. Н. Карпову от его учеников // Там само. – С. 274–278; Речь при погребении заслуженного профессора В. Н. Карпова // Там само. – С. 262–273; *Янышев И. Л., прот.* Слово перед отпеванием профессора академии В. Н. Карпова // Там само. – С. 248–261; Некролог // Прибавления к Воронежским ЕВ. – 1868. – № 8. – С. 172–176; Памяти В. Н. Карпова, заслуженного професора Санкт-Петербургской духовной академии. Некролог и речи. – СПб., 1868. – [2], 98 с.; Списки начальников и наставников Киевской духовной академии за истекшее пятидесятилетие ее, 1819–1869 // Пятидесятилетний юбилей Киевской духовной академии. – К., 1869. – С. 390–391; Списки воспитанников, окончивших полный курс семинарских наук в Воронежской духовной семинарии за истекшее столетие (1780–1880) // Прибавление к Воронежским ЕВ. – 1882. – № 12. – С. 909–914; *Ростиславов Д. И.* Петербургская духовная академия при графе Протасове. 1836–1855 гг. // ВЕ. – 1883. – № 8. – С. 594, 600–602; *[Феофилакт (Праведников), архим.]*. Воспоминания о преосвященном Иннокентии Борисове как ректоре Киевской духовной академии / публ. и предисл. прот. Ф. И. Титова // ТКДА. – 1895. – № 4. – С. 638–639; *Флоринский Н. И., прот.* Из студенческих воспоминаний. – М., 1901. – С. 4; *Радецкий В., свящ.* Киевская духовная семинария в первой половине XIX в. : Воспоминания // Украина. – 1907. – Т. 4. – С. 181; *Катанский А. Л.* Воспоминания старого профессора // ХЧ. – 1914. – № 5. – С. 595–597, 613; № 6. – С. 757, 767; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии. – Отд. III (1796–1869 гг.). – Т. 5 (1823–1869 гг.) / с предисл., введ. и прим. проф. прот. Ф. И. Титова. – К., 1915. – С. 19–22, 28–30, 85.

Літ.: *Чистович И. А.* История Санкт-Петербургской духовной академии. – СПб., 1857. – С. 330, 346; *Він же.* Санкт-Петербургская духовная академия за последние 30 лет (1858–1888). – СПб., 1889. – С. 52–53, 66–69, 85–86, 88, 93–94, 96, 102; *Янышев И. Л.* Разбор сочинения г. Карпова под заглавием «Систематическое изложение логики». – СПб., 1858. – [2], 179–186 с.; *Аскоченский В. И.* История Киевской духовной академии по преобразовании ее в 1819 году. – СПб., 1863. – С. 102, 117, 122, 141–142; *Колубовский Я. Н.* Материалы для истории философии в России. II. В. Н. Карпов // ВФиП. – 1890. – Кн. 4. – С. 6–12; *Высокоостровский А. П.* Характер философских воззрений профессора В. Н. Карпова // ЦВ. – 1892. – № 49. – С. 772–774; *Він же.* Покойный Карпов как почитатель сократо-платоновой философии // ХЧ. – 1893. – № 3–4. – С. 389–395; *С. Г. Р.* Карпов Василий Николаевич // РБС. – Т : Ибак–Ключарев. – СПб., 1897. – С. 534–535; *Барсов Т. В.* В. Н. Карпов как профессор // Там само. – 1898. – № 5. – С. 684–688; *Серебреников В. С.* В. Н. Карпов как психолог // Там само. – С. 688–700; *Высокоостровский А. П.* Об общем характере логики Карпова // Там само. – С. 700–708; *Миртов Д. П.* Заслуги профессора Василия Николаевича Карпова для русской мысли // Там само. – С. 708–731; Памяти русского философа Василия Николаевича Карпова, профессора Санкт-Петербургской духовной академии, по случаю столетия со дня его рождения. 1798–1898. – СПб., 1898. – 59 с.; *Никольский А.* Русская духовно-академическая философия как предшественница славянофильства и университетской философии в России // ВиР. – 1907. – № 5. – С. 641–674; *А. В. П.* Карпов Василий Николаевич // ПБЭ. – Т. IX. – СПб., 1908. – Стлб. 30–34; *Fritzsche A.* Philosophieren als Christ. Zur russischen «geistlichen» Philosophie am Beispiel V. N. Karpov. – Münster, 1987. – IX, 292 s.; *Шпет Г. Г.* Очерк развития русской философии // *Шпет Г. Г.* Соч. – М., 1989. – С. 175–183; *Томюк А. Г.* В. Н. Карпов и русская духовно-академическая философия XIX века // ХЧ. – 1991. – № 8. – С. 55–68; *Шохин В.* Карпов Василий Николаевич // Русская философия. Малый энциклопедический словарь. – М., 1995. – С. 248; *Рогачевский А. Б.* Карпов Василий Николаевич // Русские писатели 1800–1917 : биогр. словарь. – Т. 2. – М., 1992. – С. 495–496; *Августин*

(Никитин), архим. Василий Карпов. Очерк жизни и деятельности // Вече. Альманах русской философии и культуры. – Вып. 11. — СПб., 1998. – С. 59–97; *Ткачук М. Л.* Карпов Василь Миколайович // Філософська думка в Україні : біобліогр. словник. – К., 2002. – С. 91; *Абрамов А. И.* Карпов Василий Николаевич // Новая философская энциклопедия : в 4 т. – Т. 2. – М., 2010. – С. 223; *Він же.* Карпов Василий Николаевич // Русская философия. Энциклопедия / под общей ред. М. А. Маслина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2014. – С. 268–269; *Печеранський І. П.* Проблема віри та розуму у філософії Василя Карпова // Українознавство. – 2010. – № 3 (36). – С. 87–91; *Коцюба В. И.* Философское учение о человеке в трудах преподавателей Санкт-Петербургской духовной академии первой половины XIX в. // Вестник ПСТГУ. I : Богословие. Философия. – 2010. – Вып. 3 (31). – С. 7–19; *Він же.* Тема познания человека в философской антропологии В. Н. Карпова // Вестник славянских культур : научно-информационный журнал. – 2011. – № 3 (XXI). – С. 19–29; *Yaneva Z.* Учебниците по Логика на Василий Николаевич Карпов (1798–1867) и на Васил Хаджистоянов Берон (1824–1909) // Философски алтернативи. – 2010. – № 4. – С. 176–203; *Заборских Ю. В.* Нравственное развитие личности в русской философской историографии первой половины XIX в. (на примере работ архимандрита Гавриила, Ф. Ф. Сидонского и В. Н. Карпова) // Педагогическое образование и наука. – 2011. – № 2. – С. 52–54; *Мачкарина О. Д.* Критическая философия И. Канта в Санкт-Петербургской духовной академии: критика и интерпретация // Вестник Мурманского государственного технического ун-та (МГТУ). – 2011. – Т. 14. – № 1. – С. 155–160; *Вона ж.* Духовность личности как основание нравственного обновления российского общества в духовно-академическом наследии XIX в. // Там само. – 2011. – Т. 14. – № 2. – С. 353–359.

М. Л. Ткачук

КВАСНИЦЬКИЙ Борис Тихонович [*рос.* Квасницкий Борис Тихонович] (27.07[08.08].1888–14.12.1943), протоієрей, студент КДА та КПБА – священнослужитель РПЦ, один з очільників київ. йосифлян.

Нар. у с. Липськ Замостського пов. Люблінської (з 1912 – Холмської) губ. (нині – Люблінського воєводства Республіки Польща) в сім'ї правосл. священика. Початкову освіту здобув у Холмському ДУ (1898–1903). Навчався у Холмській ДС (1903–09), після закінчення якої з 15.09.1909 обіймав посаду псаломщика Свято-Успенського собору м. Грубешів Люблінської губ. (нині – адм. центр Грубешівського пов. Люблінського воєводства).

Одружившись із донькою диякона Свято-Миколаївського храму м. Грубешів Надією Петрівною Бронкевич (11.02.1911), прийняв священний сан: 01.08.1911 висвячений єпископом Холмським і Люблінським Євлогієм (Георгієвським) на ієрея та призначений помічником настоятеля собору в м. Томашів (нині – адм. центр Томашівського пов. Люблінського воєводства). 15.11.1912 переведений на посаду настоятеля храму с. Жерники Томашівського пов. (на той час – Холмської губ.).

За часів 1-ї світової війни у зв'язку із масовою евакуацією правосл. населення Холмщини разом із сім'єю переїхав до Києва (15.05.1915). До жовтня 1916 не мав постійного місця служби; утримував родину, допомагаючи настоятелям київ. храмів звершувати треби. З жовтня 1916 був призначений позаштатним священиком Київ. шпиталю № 2 Червоного Хреста; з того ж часу духовно опікувався шпиталем № 9 Спілки міста (вул. Хрещатик, 3).

У 1917–19 навчався у КДА (після її закриття з 1920 продовжував освіту у КПБА). 15.05.1919 отримав призначення тимчасово керуючого Київ. єпархією, вікарного єпископа Черкаського Назарія (Блінова) на посаду священика с. Великий Чернятин Бердичівського пов. Київ. губ. (нині – Старокостянтинівського р-ну Хмельн. обл.), де разом із родиною пережив голодні роки.

Указом Екзарха України митрополита *Михаїла (Єрмакова)* від 24.06.1922 був призначений позаштатним священиком Київ. Свято-Введенського жін. монастиря (після закриття за рад. часів нині відроджений як чол. монастир), де служив упродовж 6 років. 20.09.1928 звільнений з посади за незгоду з оприлюдненою 29.07.1927 «Декларацією» Заступника Патріаршого Місцеблюстителя митрополита Сергія (Страгородського) щодо цілковитої лояльності правосл. віруючих до рад. влади. З 1928 входив до групи київ. священиків, що припинила євхаристійне спілкування з митрополитом Михаї-